

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เริ่มตั้งแต่ในยุคที่สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐให้การส่งเสริมงบประมาณเพื่อส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพมากขึ้นเพื่อผลิตฝีมือแรงงานเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม เมื่อมีการก่อตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาขึ้นทำให้มีปัญหาของเยาวชนในเรื่องการทะเลาะวิวาทกันเกิดขึ้นตามมา ซึ่งปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาเป็นปัญหาที่มีมานานตั้งแต่ปีพ.ศ. 2475 หลังจากที่มีการก่อตั้งโรงเรียนสายอาชีพขึ้น 2 แห่งแรกของประเทศไทย คือ โรงเรียนก่อสร้างอุเทนถวายและโรงเรียนอาชีพช่างกล (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน) เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่านักเรียนอาชีวศึกษามีปัญหาทะเลาะเบาะแว้ง ใช้ความรุนแรงต่อกันเรื่อยมาในลักษณะปัญหาเชิงสถาบัน คือการคลุ้มคลั่ง ยึดมั่นในองค์กรสถาบันการศึกษา การข่มเหงกันเองของนักเรียนของแต่ละสถานศึกษา การแบ่งแยกสถาบันการศึกษา ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงในระดับสถาบันคู่อริ โดยรูปแบบการทะเลาะวิวาทกันในยุคนั้นเพียงชกต่อยกัน ใช้ไม้ตีกัน ยกพวกตะลุมบอนกัน แต่ในปัจจุบันมีการใช้ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทำให้เป็นการก่ออาชญากรรมในลักษณะที่เป็นเด็ก การทะเลาะวิวาทกันของนักเรียนอาชีวศึกษาโดยในบางครั้งมักมีรูปแบบการทะเลาะวิวาทโดยการใช้อาวุธร้ายแรง เช่น มีด อาวุธปืน วัตถุระเบิด ไล่ยิง ไล่แทงกัน ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อสังคมโดยรวม

ในการนี้กระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอวิธีแก้ไขปัญหาเชิงสถาบันหลายวิธี ทั้งการเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย เปลี่ยนตราสัญลักษณ์ให้เป็นไปในทางเดียวกัน แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ในการทะเลาะวิวาทกันนั้นมักก่อเหตุทะเลาะวิวาทกันในที่ต่าง ๆ ทั้งในที่สาธารณะ บนรถโดยสารสาธารณะ ในห้างสรรพสินค้า จุดจอดรถต่าง ๆ และผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมิได้เกิดกับตัวนักเรียนอาชีวศึกษาเพียงเท่านั้น ยังเกิดกับประชาชนทั่วไปที่สัญจรไปมาหรือมีความจำเป็นต้องใช้เส้นทางนั้น ๆ ซึ่งไม่ใช่เพียงความเสียหายเฉพาะ คู่กรณีเท่านั้น แต่ในบางครั้งประชาชนผู้บริสุทธิ์ บาดเจ็บ เสียชีวิตได้รับผลร้ายนั้นไปด้วย นักเรียนอาชีวศึกษานี้เป็นเยาวชน ถือเป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต ดังนี้ หากในปีหนึ่ง ๆ จะมีปัญหานักเรียนอาชีวศึกษาทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงบ่อยครั้ง จึงไม่ใช่ปัญหาที่อาจมองข้ามได้ แต่เป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข

ด้วยระบบการศึกษาของไทยมี 2 ระบบคือ ระบบการศึกษาสายสามัญและการศึกษาสายอาชีพ หรือที่บุคคลทั่วไปเข้าใจคือสายอาชีวศึกษาหรือนักเรียนช่าง นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาสายอาชีพของทุกสาขาอาชีพ ที่สถาบันการศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง เยาวชนจะมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ถึงอายุ 20 ปีบริบูรณ์¹ โดยปัญหาที่ศึกษาวิจัยให้หมายถึงนักเรียนชาย สายช่างวิชาชีพ เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จนกระทั่งบุคคลที่มีอายุเกิน 20 ปีบริบูรณ์เนื่องจากนักศึกษาบางคนหยุดการเรียนไว้เป็นการชั่วคราวด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละคน และกลับเข้ามาศึกษาใหม่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ จึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษามีบุคคลหลายกลุ่มวัย มิได้หมายถึงบุคคลช่วงวัยเยาวชนเพียงอย่างเดียว

ในการใช้มาตรการทางกฎหมายในป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา ตามกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 แม้ว่าต่อมาในภายหลังได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ก็ตาม แต่กระบวนการในศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นเป็นกระบวนการหลังเกิดเหตุแล้วทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการเยียวยา แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูภายหลังเยาวชนกระทำความผิด เช่นนี้ จึงศึกษาเฉพาะกรณีก่อนเกิดเหตุ หรือการป้องกัน ระงับเหตุมิให้มีโอกาสก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงกันได้ ดังที่เห็นได้ว่าปัญหาเรื่องความขัดแย้งของเยาวชนซึ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษานั้นยังถือว่าเป็นผู้อ่อนประสบการณ์ อ่อนความรู้ หากปล่อยให้ปัญหาเกิดขึ้นต่อไปนอกจากจะเกิดผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคม และเยาวชนเอง เช่น อาจเสียชีวิตบาดเจ็บ หรือพิการจากการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษานี้ คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้แก้ไขและปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เพิ่มเติม เป็นประกาศคำสั่งที่ 30/2559 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2559 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษาที่ฝ่าฝืนด้วยวิธีการต่าง ๆ ประกอบพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อให้การทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 30/2559 ประกาศขึ้นเพื่อใช้ประกอบพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ในการป้องกัน สงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนให้มี

¹พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551

ประสิทธิภาพการบังคับใช้ ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เหมาะสมในการป้องกัน ระวังเหตุ ทั้งนี้ นำคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 เรื่องการป้องกันเด็กแข่งรถมาใช้โดยอนุโลม เนื่องจากเป็น กรณีเยาวชนก่อเหตุรบกวนสังคม ทำให้บ้านเมืองวุ่นวาย จึงได้มีการนำประกาศทั้งสองมาใช้ร่วมกัน ซึ่งเยาวชนที่ควรได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองคือ นักเรียน นักศึกษาที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้าย ร่างกายผู้อื่น หรือเตรียมการเพื่อก่อเหตุดังกล่าว โดยการเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้ขยายกว้างออกไปทำให้ เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติงานในการป้องกัน ระวังเหตุและแก้ไขปัญหาคิดทันต่อสถานการณ์อันจะเป็น ประโยชน์ต่อตัวนักเรียนนักศึกษาเอง

เห็นได้ว่า ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษานี้ มีมานานมาก และรัฐได้หาวิธีการ ป้องกันแก้ไขปัญหาลำบากมาโดยตลอด รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ออกมาตรการในการป้องกัน โดย กำหนดให้เปลี่ยนวิธีการรับนักเรียนจากเดิมให้ครั้งนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 เสีย ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนต้น เปลี่ยนระบบการศึกษาเป็นระดับมหาวิทยาลัย หรือในกรณีหากแก้ไขปัญหาลำบาก ไม่ได้ก็ให้ปิดสถาบันการศึกษา ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงได้ ดังนี้ หากปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาไม่ได้รับการแก้ไข อาจทำให้รัฐต้องสูญเสีย ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่า เพราะเยาวชนวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า เป็นผู้ที่มาพัฒนาประเทศต่อไป และรัฐต้องเสียงบประมาณในการดูแลรักษาคนเจ็บป่วย ดูแลสวัสดิภาพคนพิการจากการทะเลาะวิวาท ของนักเรียนเหล่านี้ ซึ่งถือเป็นปัญหาใหญ่ที่ควรได้รับการแก้ไขให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของปัญหาการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎีในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการป้องกันนักเรียนอาชีวศึกษาทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรง และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ การป้องกันกลุ่มเยาวชนที่ใช้ความรุนแรงในการทะเลาะวิวาทของต่างประเทศ
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ใช้หนี้ไม่เหมาะสมหลายประการ ทั้งบทบาทคณะกรรมการ อำนวยการหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ การคุ้มครองสวัสดิภาพนักเรียนอาชีวศึกษาและการวางหลักประกันเพื่อป้องกันการกระทำความผิด จึงควรมหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กเหมาะสมต่อสถานการณ์และมีประสิทธิผลมากขึ้น และจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมในการป้องกันนักเรียนอาชีวศึกษาเองไม่ให้ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงนั่นเอง

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงที่มาของปัญหา ศึกษาถึงความหมายของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรง ศึกษามาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกอบคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 30/2559 ในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงรวมถึงแนวคิด ทฤษฎีการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงเปรียบเทียบกับ หลักกฎหมายสำหรับเยาวชนที่ใช้ความรุนแรงของต่างประเทศเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และวิเคราะห์ (Analytical research) ควบคู่ไป โดยผู้วิจัยจะค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ผลงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย เอกสาร สำเนา บทความ เอกสารเผยแพร่ หน่วยงานราชการ ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง หนังสือ ตำรา วารสารต่าง ๆ ทั้งไทยและต่างประเทศคำพิพากษาของศาล และข้อมูลต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงที่มาและปัญหาของการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมาย
2. เพื่อทราบความหมาย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา
3. เพื่อทราบปัญหามาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา
4. เพื่อหาข้อสรุปในการป้องกันและเสนอแนะแนวทางในการใช้มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษา

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจและทราบถึงความหมายของคำที่ใช้ในบริบทของเอกสารวิชาการนี้ ผู้ศึกษาอธิบายคำจำกัดความดังต่อไปนี้

เยาวชน	หมายถึง	บุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และมีเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส ²
นักเรียนอาชีวศึกษา	หมายถึง	ผู้ศึกษาเล่าเรียน, ผู้รับการศึกษาจากโรงเรียน.การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ ³ เป็นคำสมาส ใช้รวมกันคือ บุคคลที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนที่มุ่งไปทางช่างฝีมือ นั่นคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1-2 ทั้งสถานศึกษาของรัฐบาลและของเอกชน
การป้องกัน	หมายถึง	ป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย ⁴

² พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553

³ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.royin.go.th/dictionary/> [2560,15 พ.ค.]

⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68

การใช้ความรุนแรง	หมายถึง	การใช้กำลังหรือพลังทางกายโดยเจตนาต่อตนเอง ผู้อื่น หรือ ต่อกลุ่มหรือชุมชนอื่น โดยข่มขู่หรือแท้จริง เพื่อให้เกิดหรือมีความเป็นไปได้สูงว่าจะเกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต การทำร้ายจิตใจ การพัฒนาไม่เพียงพอหรือการลิดรอน ^๖
ทะเลาะวิวาท	หมายถึง	ทุ่มเถียงและต่อสู้กัน ^๗ การใช้กำลังร่างกายหรืออาวุธ เข้าประทุษร้ายกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ระหว่างนักเรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษาอันเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

^๖ องค์การอนามัยโลก(ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.who.int/en/> [2560.15พ.ค.]

^๗ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.royin.go.th/dictionary/> [2560. 15 พ.ค.]